

1936-27

Aardgastransportleiding Midwolda/Meeden - Ommen

Richtlijnen voor het milieueffectenrapport

Namens het Dagelijks Bestuur van Waterschap Groot Salland
ir. G.M.A. de Bree, hoofd afdeling Vergunningen
op 4 oktober 2007 (besluitnummer: 2007-4536)

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
2.	HOOFDPUNTEN VAN HET MER	4
3.	ACHTERGROND EN BESLUITVORMING	4
	3.1 Achtergrond en doelstelling	4
	3.2 Beleidskader	4
4.	VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN	5
	4.1 Keuze voorkeurstracé	5
	4.2 Meest milieuvriendelijke alternatieven	5
5.	HUDIGE SITUATIE EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	6
	5.1 Geohydrologie, bodem en water	6
	5.2 Natuur	6
	5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	7
	5.4 Veiligheid	7
6.	OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER	8
BIJLAGE 1	Advies Cie. m.e.r. d.d. 5 september 2007	9
BIJLAGE 2	Ingekomen inspraak reacties en adviezen	10

1. INLEIDING

N.V. Nederlandse Gasunie heeft het voornemen om tussen Midwolda en Ommen twee aardgastransportleidingen aan te leggen in combinatie met uitbreiding van enkele al bestaande afsluiterlocaties dan wel met nieuwe locaties. Het betreft leidingen met ieder een lengte van ca 102 km met een doorsnede van 48 inch (120 cm.) en een maximale gasdruk van 79,9 bar. De bestemmingsplannen van de gemeenten op het gekozen tracé voor deze aardgasleidingen dienen hiervoor herzien te worden. Ook zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en de Grondwaterwet (Gww). Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen wordt een milieueffectrapport opgesteld.

Voor de herziening van de bestemmingsplannen is ook de plan-m.e.r.-procedure van toepassing omdat de bestemmingsplannen het kader kunnen vormen voor project-m.e.r.- (beoordelings)plichtige besluiten op grond van de Wbr en Gww. Met het doorlopen van de besluit-m.e.r.-procedure wordt tevens invulling gegeven aan de procedurele eisen van een plan-m.e.r.-procedure. Ook inhoudelijk zullen aan de vereisten van beide procedures worden voldaan.

Voor de Wbr-vergunningen is Rijkswaterstaat het bevoegde gezag, voor de Gww-vergunningen de Waterschappen Groot Salland, Velt en Vecht, Hunze en Aa's en Reest en Wieden. De gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Hardenberg, Hoogeveen, Midden-Drenthe, Ommen, Stadskanaal en Veendam zijn bevoegd gezag waar het gaat om de herziening van de bestemmingsplannen. Bureau Energie Projecten¹, ondergebracht bij SenterNovem², coördineert de bevoegde instanties.

Bij brief van 1 juni 2007 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in een aantal regionale en lokale weekbladen, en de Staatscourant nr. 130 d.d. 10 juli 2007.

De Commissie voor de m.e.r. heeft haar advies uitgebracht op 5 september 2007. Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als 'de Commissie'. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via SenterNovem, Bureau Energieprojecten heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen³. De Commissie verwijst in haar advies naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

De richtlijn van het Dagelijks Bestuur van het Waterschap Groot Salland voor het milieueffectrapport voor de aardgastransportleiding tussen Midwolda/Meeden en Ommen volgen hierna. Deze richtlijnen zijn voor een zeer groot deel conform het richtlijnenadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage.

¹ Een samenwerkingsverband tussen de ministeries van EZ, VROM en LNV.

² Een agentschap van het ministerie van EZ.

³ Zie bijlage 2.

De startnotitie geeft voor veel onderdelen aan wat in het MER aan de orde zal komen. Onderstaande richtlijnen zijn gericht op die onderwerpen die in het MER een andere uitwerking of een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie is voorgesteld. Voor alle niet hieronder genoemde onderwerpen is de in de startnotitie voorgestelde aanpak richtlijn voor het MER.

Wat betreft de opzet van het MER wordt Gasunie verzocht het MER zodanig in te richten dat de watergerelateerde onderwerpen gemakkelijk terug te vinden zijn (in eigen waterparagrafen en/of door het opnemen van een index). Dit vergemakkelijkt het gebruik van het MER voor de Gww-vergunningverlening en bij het doorlopen van de watertoets bij bestemmingsplanherzieningen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

Het Dagelijks Bestuur van het Waterschap Groot Salland beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een onderbouwing van de keuze van het voorkeurstracé en de plaats van de uitbreidingen van de bestaande afsluiterlocaties en eventuele nieuwe locaties, en de uitvoering daarvan, met specifiek aandacht voor milieugerelateerde argumenten.
- Een adequate gebiedsbeschrijving en (ecologische) effectbeschrijving voor beschermde gebieden, waaronder EHS-gebieden, aardkundige en landschappelijke waardevolle doorkruisingen.
- Een beschrijving van de effecten van de verschillende alternatieven op de veiligheid van mensen (plaatsgebonden risico en groepsrisico). De risicoschattingen dienen gemaakt te worden zoals wettelijk is voorgeschreven.
- Een heldere samenvatting die zelfstandig leesbaar is en een goede afspiegeling is van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond en doelstelling

Achtergronden en doelstelling zijn in de startnotitie beschreven en kunnen in het MER worden overgenomen.

3.2 Beleidskader

Natuurwetgeving

Beschrijf in het MER hoe de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel de beschermingsregimes voor de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur en andere gebieden met natuurwaarden toepassen en welke consequenties dit heeft voor de realisatie van de aardgasleiding. Beschrijf eveneens hoe de provincie in geval van effecten op deze gebieden omgaan met compensatie en saldering en welke consequenties dit heeft voor de realisatie van de aardgasleiding.

Wetgeving externe veiligheid

De Commissie wijst erop dat de huidige regelgeving voor externe veiligheid bij hogedruk aardgasleidingen⁴ momenteel wordt herzien. Omdat bij de besluitvorming moet worden uitgegaan van de dan geldende regelgeving dient het initiatief getoetst te worden aan zowel de huidige als toekomstige regelgeving op het gebied van externe veiligheid⁵.

Kaderrichtlijn Water

Ga in het MER in op ontwikkelingen die samenhangen met de Kaderrichtlijn Water en die relevant zijn voor de realisatie van de aardgasleiding.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Keuze voorkeurstracé en alternatieven

Geef in het MER een onderbouwing van de tracékeuze, mede in relatie tot de locatie van het compressorstation van het ten noorden liggende deeltracé Rysum (D) – Midwolda/Meeden. Geef daarbij inzicht in de karakteristieken van mogelijke tracés, onder meer in de lengtes van doorsnijdingen van (ecologisch, aardkundig en landschappelijk) kwetsbaar gebied, de voor veiligheid relevante toetsingsafstanden en de (technische en procedurele) moeilijkheidsgraad van de realisatie van de routes⁶. Onderbouw vervolgens op grond van welke milieu- en andere overwegingen de keuze voor het voorkeurstracé en de plaats van de uitbreiding dan wel nieuwe afsluiterlocaties is gemaakt⁷. De onderbouwing gegeven in de startnotitie kan in het MER worden overgenomen.

4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Besteed bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) vooral aandacht te besteden aan minimalisering van effecten door de fasering en wijze van aanleg, en mogelijkere wijs door andere, realistische ruimtelijke varianten te ontwikkelen c.q. in beschouwing te nemen. Aandachtspunten zijn:

- de ruimtelijk gezien meest milieuvriendelijke tracévariant en plaats en uitbreiding van afsluiterlocaties;
- minimalisering van nadelige ecologische effecten tijdens de aanleg, bijvoorbeeld door seizoensplanning of door keuzes in de wijze van aanleg (minimalisering van verstoring door geluid, licht en beweging in met name de EHS);
- cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke inpassing en de passage van waardevolle landschappelijke elementen, waaronder kleine landschapelementen in de vorm van houtwallen e.d.);
- woon- en leefomgevingskwaliteit: minimale overlast voor omwonenden en minimale veiligheidsrisico's tijdens zowel de aanleg- als de gebruiksfase;
- minimalisering van gebruiksbeperkingen voor andere in het studiegebied voorkomende en geplande functies, zoals grondwaterbeschermingsgebieden (Witharen), zoekgebied EHS, ruime jaszgebieden, stiltegebieden, WB21-gebieden voor (tijdelijke) waterberging, zoals beekdalen, van nature ingesloten laagtes, 'nieuwe natuur'-gebieden en vershraling van toekomstige natuurgebieden.
- minimalisering van de breedte van de werkstrook, met name in kwetsbare gebieden;
- minimalisering geluid- en lichthinder en landschappelijke inpassing van de afsluiterlocaties.

⁴ Circulaire Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen, 1984.

⁵ De Minister van VROM heeft aangegeven in de tweede helft van 2007 een voorstel te doen voor een AMvB 'Buisleidingen'. Anticipeer hier zo goed mogelijk op.

⁶ Ga in dit verband in op de opmerkingen bij de westelijke tracéoptie gemaakt door het Ministerie van Defensie, Directie Noord (inspraakreactie nr. 9, bijlage 2).

⁷ Zie in dit verband ook de inspraakreactie van Hulpverleningsdienst Groningen (inspraakreactie nr. 10, bijlage 2).

5. HUIDIGE SITUATIE EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

De startnotitie biedt een goede richtlijn voor de in het MER per deeltraject beschrijven huidige situatie, autonome ontwikkelingen en milieugevolgen van het voornemen en de alternatieven. Presenteer in het MER per toetsingscriterium de effecten in de vorm van een factsheet. Geef tevens inzicht in de relevante effecten van specifieke deelgebieden. Gebruik als begrenzing van de deelgebieden de bestaande gemeentegrenzen⁸.

In de volgende paragrafen worden in aanvulling op de startnotitie enkele accenten gelegd voor de in het MER te beschrijven milieuaspecten.

5.1 *Geohydrologie, bodem en water*

Het studiegebied is gevarieerd in hoogteligging en wordt gekenmerkt door een afwisseling van geologische afzettingen. Beschrijf de (tijdelijke) gevolgen van de aanleg van de gastransportleidingen op de bodemopbouw. Besteed in het bijzonder aandacht aan de opbouw van het Drents-Friese keileemplateau, en met name het vergraven van slecht doorlatende lagen (keileem), mede in relatie tot de geohydrologische beschrijving van deeltrajecten.

In het MER dient het geohydrologisch systeem in kaart te worden gebracht. De geohydrologische beschrijving dient zich te richten op het grondwatersysteem, met aandacht voor grondwaterstromen en stromingspatronen (kwel en inzijing). Waar relevant dient een relatie te worden gelegd met de diepere geologische lagen. Speciale aandacht is nodig voor de gebieden met (toekomstige) 'natte natuur', waaronder de passages langs en door het Hunzedal, Drouwenezand, Meekelermeer en Vechtstreek.

Geef inzicht in de effecten van graven en bronbemaling en het door kruisen/doorsnijden van afsluitende lagen op het geohydrologisch systeem (onder andere op inzijing en, indien van toepassing, waterwinning). Geef daarbij o.a. aan wat de (permanente) effecten op het geohydrologische systeem, bodem en geologische lagen zijn en daarmee op de functies in de omgeving (natuur, landbouw etc.). Inzichten in de effecten op het geohydrologisch systeem kunnen o.a. geïllustreerd worden aan de hand van contourkaarten van de (freatische) grondwaterstandverandering. Ga ook in op de mogelijke aantasting (verdroging) van waardevolle bodemtypen of geologische lagen. Besteed eveneens aandacht aan de eventuele effecten van het testen van de leidingen.

5.2 *Natuur*

Huidige situatie

Neem in het MER kaarten op waarop de ligging van de Natura 2000 gebieden EHS-gebieden en ecologische verbindingen en andere gebieden met een beschermde en/of speciale status (weidevogelgebieden, ruime jas gebieden) duidelijk staat aangegeven.

Geef ook (op kaart) een duidelijk beeld van voorkomen en verspreiding van doeltypen en doelsoorten in de EHS-gebieden en verbindingzones, en de andere beschermde gebieden (w.o. weidevogelgebieden). Bied inzicht in de ecologische relaties in deze gebieden (functie als leefgebied, ecohydrologische relaties) en de mate van kwetsbaarheid van deze relaties. Indien geen actuele gegevens beschikbaar zijn wordt geadviseerd een aanvullend onderzoek uit te voeren in deze gebieden.

⁸ Bij de beoordeling van de effecten op de omgeving is het noodzakelijk om enerzijds voldoende overzicht te creëren over de effecten van het gehele traject en anderzijds voldoende in detail een oordeel te kunnen vormen op specifieke gebieden. De aanpak als hierboven beoogt dit inzicht te geven.

Effecten

Het MER dient inzicht te bieden in de ecologische effecten van de verschillende alternatieven. Ga daarbij in op de tijdelijke effecten in de aanlegfase (zoals effecten van verstoring door geluid, verlichting en vervoersbewegingen) en op de langere termijneffecten van vergraving (zoals verstoring van de profielopbouw). Ga eveneens in op de effecten van bronbemaling. Beoordeel de regeneratiemogelijkheden van (karakteristieke) habitats in termen van kwetsbaarheid, (on)vervangbaarheid en hersteltijd.

Ten behoeve van een mogelijke ontheffingsaanvraag ingevolge de Flora- en faunawet zullen de nadelige effecten op beschermde soorten in kaart moeten worden gebracht. Geef in het MER aan of op grond van de beschikbare informatie te verwachten is dat er een ontheffing aangevraagd moet worden en of het aannemelijk is dat deze verleend kan worden.

Geef aan welke ruimte de planning voor de aanleg en ingebruikname van de gastransportleidingen laat om milieueffecten (met name effecten op de natuur) zoveel mogelijk te vermijden⁹.

5.3 *Landschap, cultuurhistorie en archeologie*

Gezien het karakter van het studiegebied dient specifiek aandacht uit te gaan naar landschap (inclusief aardkundige/geomorfolologische waarden), cultuurhistorie en archeologie. Beschrijf in het MER de betekenis en de relatieve zeldzaamheid van de landschappelijk, cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle elementen in (de directe omgeving van) het plangebied, waaronder bijvoorbeeld de Belvéderegebieden 'Drentse-Aa-Hondsrug', "Vecht en Regge", markante voorbeelden van de kleinschalige en gevarieerde landschapsopbouw in Drenthe en Overijssel; de Gea-objecten "Hunzedal" en "Escomplexen". De beoordeling van het tracé(s) dient hierop te zijn toegespitst. Denk bijvoorbeeld aan aantasting van gaafheid en samenhang. Speciale aandacht verdient het landschappelijke effect en de visueel-ruimtelijke inpassing van de uitbreiding van de afsluiterlocaties. Geef bijvoorbeeld aan in welke mate verdiept kan worden aangelegd alsmede de wenselijkheid daarvan.

Geef aan hoe bij planontwikkeling en uitvoering rekening zal worden gehouden met aanwezige waarden.

5.4 *Veiligheid*

In de startnotitie staat al aangegeven dat een veiligheidsanalyse van de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd (plaatsgebonden risico en groepsrisico). Besteed in het MER enerzijds aandacht aan het risico van de gastransportleiding voor de omgeving en anderzijds aan het risico van activiteiten in de omgeving voor de gastransportleidingen. Daar waar afgeweken wordt van de toetsingsafstand dient aangegeven te worden waarom de toetsingsafstand niet gerealiseerd kan worden. Hierbij dienen de planologische, technische en economische belangen beschouwd te worden.

Geef aan of de uitvoering van dit initiatief kan leiden tot tijdelijke of permanente gebruiksbeperkingen voor activiteiten in de omgeving van de gastransportleidingen.

Op basis van de toetsingsafstand en bebouwingsafstand zal in het MER duidelijk worden gemaakt welke eventuele veiligheidsknelpunten er zijn. Geef aan hoe deze knelpunten zullen worden opgelost. Geef daarbij inzicht in het ruimtebeslag van de nieuwe leiding (zoning) en de maatregelen die worden getroffen om het ruimtebeslag te minimaliseren, waarbij de veiligheid van omwonenden gewaarborgd blijft. Treed over bovenstaande aspecten in contact met de lokale en regionale hulpverleningsdiensten.

⁹ Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de natuurkalender van het ministerie van LNV.

6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie”, “evaluatieprogramma” en “samenvatting van het MER” kunnen de wettelijke vereisten als richtlijn voor het MER gebruikt worden. In aanvulling hierop is het ten aanzien van de vorm en presentatie van belang:

- De vergelijking van varianten zo duidelijk mogelijk te presenteren met behulp van tabellen, figuren en kaartmateriaal;
- De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.